

98. sz. Ajánlás

a fizetett szabadságról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1954. június 2-án harminchetedik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a fizetett szabadságra vonatkozóan, amely kérdés az ülészak napirendjének hetedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat Ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, 1954. június 23-án, elfogadja az alábbi Ajánlást, amely a "Fizetett szabadságról szóló 1954. évi Ajánlás" néven idézhető:

A Konferencia javasolja az alábbi rendelkezések alkalmazását, és azt, hogy minden tagállam az Igazgató Tanács által előírt módon tájékoztassa a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalt az alábbi rendelkezések érvényesítése érdekében hozott intézkedésekről.

1. (1) A nemzeti gyakorlatok számos különböző formájára tekintettel a jelen Ajánlás rendelkezéseinek hatályát biztosíthatják állami vagy önkéntes intézkedések, jogszabályok, törvényes bérmegállapításra szolgáló mechanizmus, kollektív megállapodások vagy választott bírói döntések útján, vagy a nemzeti gyakorlattal összhangban lévő bármely más módon, a nemzeti feltételeknek megfelelően.

(2) Az (1) albekezdésben meghatározott bármely eljárás végrehajtása nem befolyásolja a kormányoknak azt a döntését, amellyel azok bármely megfelelő alkotmányos, jogi eljáráshoz folyamodnak, amennyiben az önkéntes intézkedés, a munkáltatói és munkavállalói szervezetek intézkedései, vagy kollektív megállapodások nem vezetnek gyors és kielégítő eredményre.

2. Az illetékes hatóság az egyes országokban az intézkedések alább felsorolt formáit alkalmazhatja *inter alia*, ahol az helyénvaló:

- (a) a fizetett szabadság biztosításának ösztönzése a kollektív tárgyalási folyamatban résztvevő mindkét fél szabad akaratából létrehozott kollektív megállapodások útján;
- (b) segítségnyújtás a munkáltatói és munkavállalói szervezetek számára közös, önkéntes mechanizmus kialakítása céljából, vagy abból a célból, hogy, ahol szükséges, törvényes mechanizmust hozzanak létre, amelynek hatáskörébe tartozik, *inter alia*, az éves fizetett szabadság meghatározása egy bizonyos szakmát vagy tevékenységet űző munkavállalók számára;
- (c) a már létező törvényes bérmegállapító testületek felhatalmazása az éves fizetett szabadság megállapítására, ahol ezek a testületek még nem rendelkeznek ilyen hatáskörrel;
- (d) részletes információk összegyűjtése az éves fizetett szabadságot szabályozó rendelkezésekről, és a munkáltatói és munkavállalói szervezetek tájékoztatása ezekről az információkról.

3. A jelen Ajánlás minden foglalkoztatott személyre vonatkozik a tengerészek, mezőgazdasági munkavállalók és azon személyek kivételével, akiket olyan vállalatokban

vagy vállalkozásokban alkalmaznak, amelyekben kizárólag a munkáltató családtagjai dolgoznak.

4. (1) A jelen Ajánlás hatálya alá tartozó minden személy jogosult éves fizetett szabadságra. Az éves fizetett szabadság mértéke arányos az adott évben egy vagy több munkáltatónál teljesített szolgálati idő hosszával, és tizenkét havi szolgálati idő után nem lehet két hétnél kevesebb.

(2) A megfelelő mechanizmus minden tagállamban, ahol az helyénvaló, meghatározhatja

- (a) azoknak a napoknak a számát, amelyek az éves fizetett szabadságra vagy a szabadság egy részére való jogosultság feltételeként szolgálnak;
- (b) a dolgozót megillető éves fizetett szabadságra való jogosultsághoz szükséges szolgálati idő kiszámításának módszerét.

(3) Minden tagállamban a megfelelő mechanizmusnak kell biztosítania, hogy abban az esetben, ha a munkaviszony megszűnik, mielőtt a munkavállaló a fenti (1) és (2) albekezdésekben foglalt rendelkezésekkel összhangban jogosulttá válik az éves fizetett szabadságra, jogosultságot szerezzen a szolgálati idővel arányos fizetett szabadságra, vagy ahelyett annak megváltására, vagy azzal egyenértékű szabadsághitelre, amely megoldás könnyebben megvalósítható.

5. Minden tagállamban a megfelelő mechanizmusnak kell meghatároznia azokat a napokat, amelyek a jelen rendelkezések értelmében nem számíthatók be a fizetett szabadság időtartamába, mint például az állami vagy szokásos ünnepnapok, a heti pihenőnapok, a munkahelyi hiányzás, a munkahelyi baleset, vagy betegség, valamint szülés előtti és szülés utáni gondozás céljából igénybevett pihenőidőszak.

6. Minden tagállamban a megfelelő mechanizmusnak kell eldöntenie, hogy az éves fizetett szabadság időtartama emelkedjen-e a szolgálati idő, vagy egyéb tényezők függvényében.

7. (1) A munkamegszakításnak azon időszakai, amelyekre a munkavállaló munkabért kap, nem befolyásolják az éves fizetett szabadságra való jogosultságot, vagy annak időtartamát.

(2) A munkamegszakításnak azon időszakai, amelyek nem idézik elő a munkaviszony vagy a szerződés megszüntetését, nem befolyásolhatják a munka megszakítása előtti időszakban felhalmozódott fizetett szabadságra való jogosultságot.

(3) Minden tagállamban a megfelelő mechanizmusnak kell meghatároznia, hogy a fenti (1) és (2) albekezdésekben foglalt elveket milyen módon kell a munkavégzés megszakításának arra az eseteire alkalmazni, amelyeket

- (a) betegség, baleset, szülés előtti és szülés utáni gondozásra igénybe vett pihenőidőszakok;
- (b) családi események miatti hiányzások;
- (c) katonai kötelezettségek;
- (d) állampolgári jogok és kötelezettségek gyakorlása;
- (e) szakszervezeti megbízatásból fakadó kötelezettségek teljesítése;
- (f) a vállalat vezetésében bekövetkező változások;
- (g) átmeneti, kényszerű munkanélküliség

idéz elő.

8. A munkavállaló éves fizetett szabadságra való jogosultságát, és az ilyen szabadság időtartamát nem befolyásolhatja a munkavégzés terhesség és gyermekágyas időszak miatt történő megszakítása, ha az érintett munkavállaló ismét munkába áll, és ha a munkavégzéstől való távolmaradása nem halad meg egy meghatározott időszakot.

9. (1) A munkáltatóknak és a munkavállalóknak konzultálniuk kell arról, hogy mikor vehető igénybe az éves fizetett szabadság. Ennek meghatározásakor a munkavállaló személyes kívánságait a lehető legmesszebbmenőkig figyelembe kell venni.

(2) A munkavállalót megfelelő időben, előzetesen értesíteni kell az éves fizetett szabadság megkezdésének időpontjáról annak érdekében, hogy szabadságát megfelelően ki tudja használni.

10. A tizennyolc évesnél fiatalabb munkavállalók részére a 4. bekezdésben foglalt éves fizetett szabadság minimumánál hosszabb szabadságot kell biztosítani.

11. Az éves fizetett szabadságot igénybe vevő minden személy részére a szabadság teljes időtartamára biztosítani kell legalább

- (a) az ilyen szabadság időszakára kollektív megállapodások, választott bírói döntések, vagy nemzeti törvények és rendelkezések által megállapított díjazást; vagy
- (b) a szokásos díjazást a nemzeti törvények vagy rendelkezések, vagy a nemzeti gyakorlat által létrehozott bármely egyéb eszköz által meghatározott módon, ideértve a természetbeni díjazás készpénz értékének kifizetését is, ha van ilyen.

12. Kollektív megállapodások, választott bírói döntések, vagy nemzeti törvények és rendelkezések írják elő a szabadság-nyilvántartás rendszerét és azt, hogy milyen adatokat kell rögzíteni az ilyen nyilvántartásokban, az éves fizetett szabadságra vonatkozó rendelkezések vagy szabályozások megfelelő adminisztrációjának érdekében.

13. Az éves fizetett szabadságot szabályozó törvények vagy rendelkezések megalkotása előtt konzultációt kell folytatni a munkáltatók és munkavállalók reprezentatív szervezetei és az illetékes hatóságok között a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban lévő módon és mértékben.

14. A munkáltatók és munkavállalók reprezentatív szervezetei számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a teljes egyenlőség alapján részt vegyenek azoknak a testületeknek a munkájában, amelyeket a nemzeti törvények vagy rendelkezések az éves fizetett szabadság meghatározására hatalmaznak fel, vagy arra, hogy részt vegyenek az éves fizetett szabadságra vonatkozó rendelkezések végrehajtásában, vagy konzultálni kell velük, vagy biztosítani kell számukra a véleménynyilvánítási jogot a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal összhangban lévő módon és mértékben.